



BISSCHOPPENCONFERENTIE VAN BELGIË
Guimardstraat 1 – B-1040 Brussel

+32 (0)2 507 05 93 • ce.belgica@interdio.be

CONFÉRENCE DES ÉVÊQUES DE BELGIQUE
rue Guimard 1 – B-1040 Bruxelles

**“SEKSUEEL MISBRUIK IS IN STRIJD IS MET ALLES WAARVOOR DE KERK WIL STAAN”
BISSCHOPPEN GETUIGEN VANDAAG IN DE ONDERZOEKSCOMMISSIE VAN DE KAMER**

23/02/2024 – Aartsbisschop Luc Terlinden, bisschoppen Guy Harpigny en Johan Bonny, secretaris-generaal van de Bisschoppenconferentie Bruno Spriet en Franstalig woordvoerder van de conferentie Tommy Scholtes, werden deze vrijdagmiddag in De Kamer gehoord over het seksueel misbruik in de katholieke Kerk.

De vertegenwoordigers van de katholieke Kerk in België benadrukten tegenover de parlementsleden eerst en vooral dat **seksueel misbruik in strijd is met alles waarvoor de Kerk wil staan**: de verkondiging van de Blijde Boodschap in de samenleving, haar geloofwaardigheid en haar pleidooi voor naastenliefde. “De Kerk had moeten opkomen voor de slachtoffers en had elk misbruik met alle mogelijke middelen moeten bestrijden”, aldus de bisschoppen.

Het ontbrak in de Kerk, zoals in de brede samenleving, echter aan kennis en inzicht. In de Kerk werd, net zoals in andere kringen, geïmproviseerd naar oplossingen gezocht, in plaats van morele verantwoordelijkheid op te nemen en daarmee de samenleving de juiste weg te tonen. Zoals ze dat recent in het Vlaamse Parlement deden, spraken de bisschoppen daarvoor opnieuw **hun verontschuldigingen en medeleven uit tegenover de slachtoffers, hun familie en naasten.**

In België, zowel in de samenleving als in de Kerk, kwam de ommekeer er vooral met de zaak Dutroux in 1996: het begin van een leerproces dat nog steeds gaande is. De Kerk richtte in **1997 twee contactpunten** op voor de melding van seksueel misbruik in een pastorale relatie. In januari **2000 werd** op vraag van de bisschoppen **een commissie geïnstalleerd voor de behandeling van klachten van seksueel misbruik in een pastorale relatie**, eerst geleid door eremagistraat Godelieve Halsberghe, vervolgens door professor Peter Adriaenssens.

Toen medio 2010 Roger Vangheluwe moest aftreden, werd deze commissie overstelpt en functioneerde het als een soort waarheids- of verzoeningscommissie. De inbeslagname door Justitie van alle dossiers maakte de verdere werking onmogelijk. In het najaar van 2010 werd dan **de bijzondere Kamercommissie opgericht** voor “De behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk”.

Eindrapport-Kamer 2011 door de Kerk tot haar programma gemaakt

De bisschoppen benadrukten dat ze alle **voorstellen uit het eindrapport 2011 van de Kamer tot haar programma heeft gemaakt**, daarbij kritisch in het oog gehouden door een parlementaire opvolgcommissie. Jaar na jaar zijn opvolgrapporten gepubliceerd. **In geen ander land ter wereld hebben de kerkelijke gezagsdragers zich zo onderworpen aan en zo nauw samengewerkt met de wetgevende macht.**

De hoofdaanbeveling van De Kamer in 2011 was de oprichting van **een centrum voor arbitrage** opdat ook slachtoffers van voor Justitie verjaarde feiten alsnog konden worden gehoord, erkend en indien gewenst, materieel tegemoetgekomen voor moreel leed. De Kerk heeft dit trouw uitgevoerd en de rapporten van de parlementaire opvolgcommissie zijn opmerkelijk positief over haar aanpak.

De meldingen bij het centrum voor arbitrage waren echter tot eind 2012 op voorstel van het Parlement van tijdelijke aard. De kerkelijke opvangpunten zijn daarna en bij gebrek aan een volwaardig alternatief, wel blijven verderwerken, volgens dezelfde principes als de arbitrage. **Kwamen er 628 meldingen via arbitrage, dan hebben in de jaren daarna de kerkelijke meldpunten er meer dan 700 ontvangen.**

Ook voor preventie is er sinds 2012 veel gebeurd

Nultolerantie is de norm, uitgewerkt in diverse brochure en in de **Gedragscode voor wie werkt in een pastorale context**. Recente of acute feiten die vandaag naar boven komen, worden kordaat aangepakt. Met betrekking tot feiten die plaatsvonden na 2011 is de Kerk op de hoogte van 17 klachten. Alle betrokken personen zijn geschorst en hun namen werden aan het gerecht bezorgd. Voortschrijdend inzicht leert dat trauma's en kwetsuren levenslang kunnen duren of periodiek naar boven komen. **De bisschoppen herhaalden in De Kamer dat zij willen meewerken aan een plan om professionele therapeutische ondersteuning verder uit te bouwen en financieel toegankelijker te maken voor alle slachtoffers van seksueel misbruik**, wanneer of door wie het misbruik ook mag hebben plaatsgevonden. Tevens zullen ze vanaf nu op 18 november, **VN-dag voor slachtoffers van seksueel misbruik**, de slachtoffers herinneren en aandacht besteden aan het kwaad dat misbruik aanricht. Ook zijn reeds **leermodules** opgezet om in het godsdienstonderwijs misbruik in kerkelijke context aan bod te laten komen, zoals sommige slachtoffergroepen vroegen.

Ook slachtoffers buiten een pastorale context rekenen vaak op de Kerk om voor hen op te komen. De bisschoppen pleitten bij de Kamerleden voor **een nieuw en coherent beleid voor alle slachtoffers van misbruik, binnen of buiten de Kerk**. Daarbij kan **één centraal en neutraal meldpunt** slachtoffers beluisteren en opvangen. Na de beoordeling over de verjaring, zouden verjaarde feiten naar een nieuw, onafhankelijk centrum voor arbitrage kunnen gaan.

Daderbeleid fundamenteel gewijzigd

Vervolgens sneden de bisschoppen hun beleid tegenover daders aan. Ook daarvoor is langzaam wetenschappelijk inzicht ontstaan. Het nultolerantiebeleid dat Rome ten aanzien van daders hanteert sinds 2005, vertaalt zich concreet vandaag als volgt: de feiten worden aan het parket gemeld; de vermoedelijke dader wordt geschorst en er worden bijkomende preventieve maatregelen genomen (steeds met respect voor het vermoeden van onschuld); de feiten worden aan het Dicasterie voor de Geloofsleer gemeld, een kerkelijk onderzoek wordt gestart in overleg met Rome, maar kan worden onderbroken of uitgesteld om een burgerlijk onderzoek niet te verstoren.

De meeste daders in ons land van misbruik in een pastorale context zijn inmiddels overleden. Van de levende daders zijn een aantal door Rome uit het priesterambt en het religieuze leven ontzet, de overgrote meerderheid zijn door hun bisschop of overste volledig uit het pastorale werkveld verwijderd, sommigen vervullen een taak buiten het pastorale werkveld. **Voor bedienaren van de**

eredienst op de loonlijst van het Ministerie van Justitie die veroordeeld werden, is de procedure tot verwijdering lopende.

De Bisschoppenconferentie heeft een multidisciplinaire ‘**Raad van Toezicht**’ opgericht in 2016. Die adviseert een bisschop of overste over het lot van zowel plegers van verjaarde feiten als veroordeelde daders na het uitzitten van hun straf, alsook over welke taken zij nog kunnen opnemen en waar. Van de 146 daders (voor de bisdommen en alle religieuze congregaties samen) die nog in leven zijn, krijgen er volgens de informatie waarover de Kerk beschikt 52 een specifieke vorm van begeleiding of therapie.

Wat betreft **Roger Vangheluwe** herhaalden de bisschoppen nogmaals dat zijn kerkelijk dossier zich in Rome bevindt en hij al in 2011 werd gestraft. De resterende vraag is of hij gelaïciseerd kan worden. Alleen de Heilige Stoel is daartoe bevoegd en de Belgische bisschoppen hebben daar in de voorbije jaren meermaals om gevraagd. Ze hebben begin dit jaar het dossier opnieuw naar Rome gestuurd en ze hopen, samen met de slachtoffers en hun families, op een doorbraak. Zeker voor het bezoek van de paus aan België dit najaar.

De bisschoppen legden tot slot aan De Kamer nog **een aantal overwegingen** voor.

1. De bisschoppen kondigden aan **nog actiever te willen samenwerken** met instellingen of organisaties die beschikken over de professionele competentie om wetenschappelijk onderzoek te verrichten, slachtoffers deskundig te ondersteunen, daders adequaat te begeleiden en specifieke therapeuten of maatschappelijk werkers op te leiden of te begeleiden. Zo'n samenwerkingsverband zou ook ter beschikking kunnen staan van al wie op hun diensten een beroep wil doen, ongeacht waar of door wie het misbruik gebeurde.
2. Elk gesprek over misbruik in een pastorale relatie gaat gepaard met stevige kritiek op de Kerk. De katholieke Kerk heeft nood aan **interne vernieuwing en hervorming**. De Belgische bisschoppen engageren zich ten volle om daaraan mee te werken.
3. Zowel het professionele kader als de vele vrijwilligers in de Kerk moeten blijvend de passende **opleiding en navorming** krijgen ter preventie van seksueel misbruik of grensoverschrijdend gedrag. Belangrijk daarbij is ook dat alle kerkelijke verantwoordelijken de **regels en procedures nauwgezet opvolgen en toepassen**.
4. De kerkelijke overheid moet prioritair inzetten op **een professionele en vlot bereikbare pastorale ondersteuning** van mensen die ooit slachtoffer waren van seksueel misbruik, of dat misbruik nu in de pastoraal of buiten de pastoraal gebeurde. De bisschoppen willen **een aantal pastores geheel of gedeeltelijke heroriënteren naar de pastorale bijstand van slachtoffers van misbruik**.
5. De Kerk in ons land heeft niet enkel excuses aan slachtoffers aangeboden, ze heeft **de voorbije 12 jaar een systematisch beleid uitgewerkt om historische slachtoffers van misbruik te erkennen en de kans op nieuw misbruik zoveel mogelijk te beperken en zo kordaat mogelijk aan te pakken**. Samen met de overheden van ons land wil ze zich blijven inzetten voor de beste aanpak om alle slachtoffers van misbruik erkenning, heling en herstel te bieden.

Een [gedetailleerd overzicht](#) van alle initiatieven, publicaties en beleidslijnen van de katholieke Kerk in de strijd tegen het seksueel misbruik van minderjarigen is online beschikbaar.